

HRVATSKA,

bakljo mojih tamnih putova,

tvrdi kruše mojih nevolja,

suzno uzglavlje

mog progonstva!

Kroacijo,

jedina,

posljednja boginja

mog buntovničkog

bogomračja!

Pruži mi kraljevsku,

prosjačku ruku,

i ti ćeš disati

i bitisati donle

dok bude biti i disati

posljednje tvoje dijete.

Diži se, Hrvatska!

Jer iako smo sami i slabi,

u početku bijaše

hrvatska riječ

i riječ Hrvatska će biti djelo!

A.G. Matoš
Imaginarno putovanje, 1903

Dobriša Cesarić

SLAVONIJA

*Stara se Slavonija opet
Otkriva ganutomu srcu.*

*Slušam... U klasju pjera cvrčak,
Da dani žetve dohode,
I da će skoro smeti hrčak
žitni doč u pohode.*

*Po stazi, koja poljem vodi,
Dalekoj dermi žena hodi,
I pjera za sebe, na putu,
Pjesmu široku, otegnutu
Ko ova zemlja, što je rodi.*

PUTUJUĆI SLAVONIJOM

*Evo me opet vozi vlak
Kroz magle zavičajne ravni.
Sviće. Sa novim jednim danom
Biće se neki davni.*

*Palicom pozdravlja me pastir,
I ja mu odzdrav mašem.
Kako je srasto moje srce
I tim poljima i šašem!*

*Promatram ganut (već je jesen)
Daleke razlivenne vode.
Svaki puteljak tu me mami,
"Siti!" klepeću rode.*

UMJESTO PROSLOVA

Pripremajući ovo posebno izdanje Agronomskog glasnika, posvećeno reintegraciji, oduvijek našeg, hrvatskoga Podunavlja, sjetio sam se stihova genijalnog ali zaboravljenog pjesnika Antuna Kazalija, Dubrovčanina, koji je od svih hrvatskih književnika pedesetih i šezdesetih godina 19. stoljeća bio u najbližoj vezi s Europom i razrađivao opće ljudske teme. Ti su stihovi toliko karakteristični za netom minulo razdoblje u hrvatskome Podunavlju, pa ih navodim

*“Krv se lije, nerođeno dijete,
Star i žena nemilo se kolje,
Kuće s'ore, gore crkve svete,
U plamenu nepožnjeno žito”*

Pakao je nastao u najbogatijem poljodjelskom području Lijepe Naše. Poput Trojanca Antenore, koji je izdao i predao domovinu neprijatelju, ponio se i dio srpskoga življa u hrvatskom Podunavlju, gdje je inače uživao sva prava kao i Hrvati i sve nacionalne manjine. Taj dio građana ustao je protiv svoje domovine Hrvatske u želji da stvori veliku Srbiju. Uz pomoć agresora tzv. JNA i militantnih Srba, ti su građani učinili zločine protiv čovječnosti i proglasili državu u državi. Proveli su etničko čišćenje i progon Hrvata, Mađara, Slovaka, Čeha, Rusina i drugih nacionalnih manjina. Uslijedili su masovni pokolji nevinog stanovništva, žena, djece, staraca, bolesnika i ranjenika. Uz to je proradio i zao duh lopova Caco-a sina Vulkanova, za kojeg Vergilije veli da je polu čovjek polu životinja, a Dante ga uspoređuje s kentaurom zbog krađe Herkulovih stada. Uslijedila je, u povijesti, nezapamćena krađa na ovim prostorima. Zao duh je carovao. Gundulić bi rekao: *“A što si se osilila tašta ljudska oholosti, sve što više krila stereš to ćeš pako niže pasti”*. Ali ljudskoj pohlepnosti nad tuđom mukom nije bilo kraja. Nošeni bijesom i nezasitnošću smatrali su da je dozvoljeno sve. Ivan Karamazov, junak Dostojevskog veli *“Ako nema Boga onda je dozvoljeno sve, pa i ubojstvo oca”*. U ovom ratu neki su zaboravili Boga, pa su smatrali da im je dozvoljeno sve. Na pamet mi padaju stihovi srpskog pjesnika Z. J. Jovanovića koji je potkraj 19. stoljeća pjevao

*“Hrvat se ne bori da što otme kome,
Čuva sveti ogranj na ognjištu svome,
I kad tako čini u najteži dani,
I Bog su i pravda na njegovoj strani,
A kuda će Srbin zar on da se dade,
Putu na kom nema ni Boga ni nade”.*

Očito je u ovom ratu dio srpskog življa u hrvatskom Podunavlju bio izmanipuliran i pošao putem na kome nema ni Boga ni nade. Zbog toga je odjekivao tutanj bombi, topova, haubica, granata, i drugog ubojitog oružja. Potekla je krv. Čuo je plač. Istina je gubila tlo pod nogama. Dobro reče Goethe: *“Pri razaranju važe svi krivi argumenti, pri izgradnji nipošto. Što nije istina ne gradi”*.

Zastala je rika topova, puknuli su novi vjetrovi. Treba li sve zaboraviti? Goethe kaže: *“Svoj credo moramo s vremena na vrijeme ponavljati, izreći što odobravamo, a što osuđujemo, ni oni koji su protivnog mišljenja, to ne propuštaju”* ili *“Zabluda se neprestano ponavlja u djelu, stoga moramo u govoru neprestano ponavljati istinu”*.

Sada je došlo novo doba. Hrvatska je slobodna, suverena, demokratska, od svijeta priznata država. Opustošeno treba obnoviti, novo izgraditi i razvijati svekoliko gospodarstvo i kulturu u Lijepoj Našoj, da postane država blagostanja. Lijepo je rekao Goethe *“Neka se svatko pita, na koji način, ako ustreba, može i hoće djelovati na svoje doba”*.

Da se tako nisu pitali, u odlučnom času, hrvatski vrhovnik dr. Franjo Tuđman, državnici, hrvatska vojska, cjelokupni hrvatski narod i svi građani Hrvatske, veći bi bili zločini protiv čovječanstva, a Hrvatska ne bi bila slobodna i suverena. Trebalo se suprotstaviti neprijatelju i braniti domovinu.

Sada, kada je utihnuo zveket oružja vratit će se prognanici na ognjišta svoja. Pred nama je nova obaveza. Treba porušeno obnoviti, novo izgraditi, ostvariti do kraja snove hrvatskog naroda, da živi sretan u svojoj prelijepoj domovini u blagostanju.

Sad nam je potrebno Pelejevo i Ahilejevo koplje, koje je prvi put udarcem ranjavalo, a drugim udarcem liječilo. Neka sada liječi naše rane. Sad nam je potreban Anfion iz Tebe, da zvukom svoje lire privlači kamenje sa brda Kriterona, da s njim što prije izgradimo crkve, kuće, škole, bolnice, tvornice, silose, muzeje i druge građevine.

Sad nam je potreban Biranej sin Uranov sa 100 ruku da se radom što prije ovaj dragi hrvatski kraj dovede u predratno stanje, a zatim sustavno unapređuje.

Sad nam je potrebna snaga, volja za radom i želja za napretkom, a iznad svega evanđeoska ljubav, jer tko mrzi taj nije slobodan.

Hrvatsko se Podunavlje oslobodilo od okupacije. Evo ga u krilu Hrvatice majke. Napaćeni i najaðeni rodni kraju grli te ponovno tvoja draga domovina, koja te u svom srcu nosila i žarkom ljubavlju grijala. Majka je tvoja ponosna, tebi poljupce slala vodama Save i Drave što su Dunav, kao dio njena roda, napajale. Plodna će tvoja polja biti prepuna zlatnog klasja, vinogradi grožđa, voćnjaci voća, podrumi rujnog vina, a pašnjaci i staje puni stoke.

Slavonac, Srijemac i Baranjac tri srca junačka ponosno će uzdići glavu, iskazat rodu slavu, zapjevat pjesmu pravu u kojoj će spominjat Dunav, Dravu i Savu. Brojat će snoplje, bogatiti dušu, slaviti ljepotu, njegovat kulturu, znanost i dobrotu i čuvati sveti zavjet hrvatskome rodu.

Agronomi naši nisu skrštenih ruku gledali kako u grču grca dio njihove domovine, kako tuđinac pljačka, pali i uništava plemeniti rad ljudskih ruku nadahnut zdravim umom. Branili su svoj dom svojom snagom i svojom krvlju zajedno s ostalim domoljubima. Pripremali su znanstvenu i stručnu osnovu za obnovu i unapređenje poljodjelstva, nepresušivog izvora snage, kralježnice nacionalnog gospodarstva u najbogatijem dijelu Hrvatske, našem Misiru, našoj Kaliforniji, našem Edenskom vrtu.

*Zlatno klasje poljem vjetar njiše,
Oganj pržit njega neće više,
Bit će vina, naših vinograda,
Slatkog voća iz naših voćnjaka.
Stoka pasuć poljem slobodno će hodit,
Pastir svirkom kolo slobodno će vodit,
Podunavlje suncem obasjano u ljepoti
Nek te Bog blagoslovi u našoj slobodi,
Svi Hrvati podignimo čaše
Za hrvatsko Podunavlje naše
Iz krila ga Hrvatica mati
Nikad neće tuđincima dati.*

Ivo Miljković

OVAJ DVOBROJ AGRONOMSKOG GLASNIKA
POSVEĆEN JE REINTEGRACIJI HRVATSKOGA
PODUNAVLJA U USTAVNOPRAVNI SUSTAV
REPUBLIKE HRVATSKE.

U NJEMU AGRONOMI HRVATSKE, ODANI
LIJEPOJ NAŠOJ, DAJU SVOJ PRILOG OBNOVI I
RAZVITKU POLJODJELSTVA HRVATSKOGA
PODUNAVLJA, GDJE SU NAJPLODNIJA TLA
NEPRESUŠIVI IZVOR SNAGA I NAJVEĆE
BLAGO HRVATSKOG NARODA.